

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет дошкільної та спеціальної освіти

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 012 Дошкільна освіта
освітньо-професійної програми Дошкільна освіта. Початкова освіта
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
(1р. 4м.)

Розробники програми:

Авраменко О.О. – голова комісії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Гаврилюк Світлана Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Дука Т.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Рябошапка О.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Новіцька Людмила Іванівна – в.о. директора початкової школи №1 Уманської міської ради Черкаської області

Наскрізна програма практики розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології та педагогіки розвитку дитини (протокол № 15 від «02» червня 2023 р.).

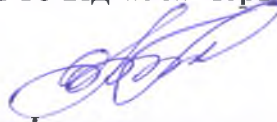
Завідувач кафедри

Людмила ШЦЕНКО

Наскрізна програма практики розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної освіти (протокол № 16 від «06» червня 2023 р.).

В. о. завідувача кафедри

Ольга МЕЛЬНИКОВА

Затверджена на засіданні науково-методичної комісії факультету (протокол № 6 від «7» червня 2023 р.

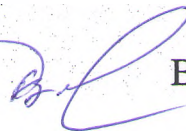
Голова комісії

Ольга БУТЕНКО

Затверджена на засіданні навчально-методичної ради УДПУ імені Павла Тичини (Протокол № 6 від «01» червня 2023 р.)

Голова навчально-методичної ради

Валентина РОЗГОН

I. Пояснювальна записка

1.1. Місце практик в професійній підготовці здобувача вищої освіти

Сучасні вимоги ринку праці України потребують якісно нового підходу до підготовки висококваліфікованих фахівців. Необхідно більш якісне поєднання теоретичних знань, здобутих в аудиторіях ЗВО, із практичними вміннями, яких студенти набувають на практиці.

Практика є важливим компонентом освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Практична підготовка студентів закладів вищої освіти здійснюється згідно із статтею 43 Закону України «Про вищу освіту» є однією з форм організації освітнього процесу та обов'язковим компонентом освітньо-професійних програм для всіх освітньо-кваліфікаційних рівнів. Від якості виконання завдань у період практики залежить професійне становлення майбутнього фахівця.

Наскрізна програма практики розроблена на основі освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта. Початкова освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти (2023); Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини денної та заочної форми навчання (2021); Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (2022); Державного стандарту вищої освіти здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності 012 Дошкільна освіта (2020); Національної рамки кваліфікацій (постанова КМУ № 1341 від 23.11.2011 р. у редакції від 25.06.2020 р. № 519); професійного стандарту на групу професій «Вихователь закладу дошкільної освіти» (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 19.10.2021 р. № 755); професійного стандарту на групу професій «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23.12.2020 р. № 2736-20); інших нормативних актів.

Наскрізна програма практики здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта. Початкова освіта» (другого (магістерського) рівня вищої освіти) є основним нормативним та навчально-методичним документом, який визначає усі аспекти проведення практик. Вона забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність, неперервність і послідовність навчання здобувачів вищої освіти.

Практика допомагає реально формувати в умовах освітнього процесу методичну рефлексію, коли для педагога предметом його роздумів стають засоби і методи власної педагогічної діяльності. В процесі педагогічної практики у кожного студента розвиваються дослідницькі здібності, здібності до нестандартної інтерпретації освітнього процесу, художні здібності та ін. Цьому

допомагає знайомство з творчо працюючими вихователя і педагогічними колективами, атмосфера постійного пошуку. Аналіз власної діяльності допомагає практиканту усвідомити труднощі, що виникають у нього в роботі, і знайти грамотні шляхи їх подолання.

У системі професійної підготовки педагога дошкільної освіти важлива роль належить педагогічній практиці, яка є необхідним етапом підготовки студентів до інноваційної діяльності. Під час проходження педагогічної практики студенти освоюють практичну педагогічну діяльність з елементами науково-дослідної діяльності. Це дає можливість оволодіти методами дослідження, виробити здатність спостерігати, узагальнювати, робити висновки, вивчати певну проблему. Крім того, науково-дослідна робота надає допомогу при написанні курсових і випускних кваліфікаційних робіт з педагогіки, психології та методик дошкільної освіти.

Практика у базових закладах дошкільної освіти є обов'язковим компонентом процесу фахової підготовки майбутніх педагогів, важливим етапом їхнього професійного зростання. Практична підготовка забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теорією та практикою, оскільки в умовах реальної професійної діяльності відбувається інтеграція теоретичних знань і практичних умінь студентів, що зумовлює оволодіння ними складниками професійної компетентності.

Ефективність педагогічної практики залежить від дотримання таких умов: теоретична обґрунтованість системи підготовки студентів до практики, її навчальний і виховний характер, комплексний підхід до визначення завдань, змісту, форм і методів організації та проведення практики, забезпечення наступності та системності на різних етапах її проведення.

На основі наскрізної програми розроблено робочі програми двох видів виробничих практик: «Педагогічна практика в початковій школі» (2 семестр) та «Педагогічна організаційно-методична практика в закладі дошкільної освіти» (3 семестр). Базами проведення практик виступають заклади дошкільної освіти та початкові класи закладів загальної середньої освіти.

1.2. Мета практичної підготовки

Дидактичною метою практичної підготовки здобувачів вищої освіти є оволодіння ними навичками, вміннями та способами організації майбутньої професійної діяльності.

Основною *метою* педагогічної практики ОС «Магістр» є підготовка магістрів до виконання функцій організатора дошкільної освіти та вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти.

1.3. Завдання практичної підготовки

У процесі педагогічної практики здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Дошкільна освіта. Початкова освіта. вирішуються такі **завдання**:

- формування у студентів уміння аналізувати освітню та методичну роботу закладу дошкільної освіти та початкової школи відповідно до вимог інструктивних, нормативних та програмно-методичних документів і формулювати чіткі ділові пропозиції щодо поліпшення освітнього процесу в закладах освіти;

- вдосконалення вміння виявляти і узагальнювати передовий педагогічний досвід та впроваджувати в процес навчання й виховання інноваційні технології та кращі педагогічні здобутки;

- вироблення вміння планувати методичну роботу у закладі дошкільної освіти та надавати необхідну консультативно-методичну допомогу вихователям, проводити методичні заходи та проводити заходи, спрямовані на популяризацію дошкільної освіти серед громадськості;

- застосування знань, умінь і навичок із циклу фахових дисциплін початкової освіти, з метою ефективної організації навчального процесу та освітнього середовища у початковій школі;

- формування вмінь налагоджувати ефективну взаємодію зі спеціалістами управління освіти, керівниками закладів дошкільної освіти, їх працівниками, представниками громадськості у вирішенні питань щодо вдосконалення системи дошкільної освіти в районі (місті);

- поглиблення інтересу студентів до педагогічної професії, вироблення впевненості у своїх діях, виховання прагнення професійного самовдосконалення, бажання активно і творчо впроваджувати в практику роботи сучасних закладів освіти кращі здобутки в галузі дошкільної та початкової освіти, педагогічного менеджменту;

- поглиблення й уточнення знань студентів із навчальних дисциплін «Педагогічні технології дошкільної освіти для дітей з/без особливих освітніх потреб», «Менеджмент дошкільної освіти», «Методична робота в дошкільній освіті» та інших фахових дисциплін. Формування навичок застосування теоретичного матеріалу в практичній роботі в ході виконання функцій організатора дошкільної освіти;

- поглиблення й уточнення знань студентів із освітніх компонентів «Теорія і технологія інтегрованого курсу «Я досліджую світ»», «Теорія і технологія галузі «Математика»», «Теорія і технологія галузі «Мова і література»» і спрямовані на формування навичок застосування теоретичного матеріалу в практичній роботі в ході виконання функцій вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти;

- практичне вивчення питань організації діяльності закладу дошкільної освіти: кадрового, матеріально-технічного, фінансового забезпечення; навчально-виховної й методичної роботи; харчування, медичного обслуговування дітей; створення безпечних умов для навчання, виховання та праці; роботи закладу з батьками; змісту діяльності методиста та керівника закладу дошкільної освіти;

- формування й закріплення вмінь спостерігати та аналізувати освітній процес закладів дошкільної та початкової ланок освіти; проводити діагностику знань, умінь і навичок дітей різних вікових категорій; на основі одержаних даних оцінювати ефективність педагогічної діяльності педагогів, робити висновки та формулювати рекомендації щодо вдосконалення навчально-виховної роботи; надавати необхідну консультативно-методичну допомогу; організовувати і самостійно проводити різні форми методичної роботи в закладах освіти: індивідуальні та групові консультації, семінари, семінари-практикуми, виставки, відкритий перегляд навчально-виховного процесу тощо;

- виховання оптимістичної професійної позиції, прагнення професійного самовдосконалення, бажання активно і творчо впроваджувати в практику роботи сучасних закладів освіти кращі здобутки в галузі дошкільної та початкової освіти.

1.4. Компетентності здобувача вищої освіти

У процесі проходження різних видів практик у студентів формуються такі ***загальні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:***

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність працювати в команді.

КЗ-6. Цінування та повага різноманітності тамультикультурності.

У процесі проходження різних видів практик у студентів формуються такі фахові ***компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:***

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-4. Готовність до організації фінансово-господарської діяльності закладів дошкільної освіти.

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові

розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

КС-8. Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

КС – 10 Здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

КС – 11 Здатність актуалізувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами

КС – 12 Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу фахових дисциплін початкової освіти, що є теоретичною основою побудови змісту навчання, організації навчального процесу та освітнього середовища у початковій школі.

Під час практики здобувачі вищої освіти також мають можливість розвинути базові soft skills: креативність, робота в команді, комунікабельність, емоційний інтелект, взаємодія з людьми, тайм-менеджмент, саморозвиток, критичне та екологічне мислення, комплексне розв'язання проблем.

II. Види та терміни проходження практик студентів

ОС «магістр»

№ п/п	Вид практики	Курс група	Терміни, тривалість	Семестр	Години/кредити
1	Виробнича педагогічна практика (Педагогічна практика в початковій школі)	I курс	6 тижнів	II	270 /9
2	Виробнича педагогічна практика (Педагогічна організаційно-методична практика в закладі дошкільної освіти)	II курс	6 тижнів	III	270/ 9

III. Базы проведення практик: заклади освіти

Найменування практики	Семестр, в якому передбачена практика	Тривалість практики (тижнів)	Найменування бази для проходження практики
Педагогічна практика в початковій школі	II	6	Початкові класи закладів загальної середньої освіти
Педагогічна організаційно-методична практика в закладі дошкільної освіти	III	6	Заклади дошкільної освіти

IV. Організація практики

Відповідно до положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форми навчання) відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на декана факультету, гаранта освітньої програми, завідувачів відповідних кафедр, відповідального за стажування студентів та керівника практик по університету, керівника практик по факультету, групового керівника, методистів.

Заходи, пов'язані з організацією практики, визначаються наказом ректора. Проект службової записки до наказу ректора про проведення практики формує керівник практик по факультету не пізніше ніж за два тижні до початку практики. У наказі визначаються база практик, терміни проведення практики, склад груп здобувачів вищої освіти, керівники груп і методисти. Згідно з наказом ректора перед початком практики керівники груп зобов'язуються провести інструктаж з техніки безпеки із здобувачами вищої освіти.

Керівниками практик призначаються фахівці з числа досвідчених викладачів кафедр факультету, які брали безпосередню участь у виробничому процесі, де проводиться практика.

Навчально-методичне керівництво і реалізація наскрізної програми практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта. Початкова освіта, забезпечують кафедра психології та педагогіки розвитку дитини та кафедра дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини спільно із закладами освіти, з якими укладені договори.

На настановчій конференції за участю представників адміністрації факультету, гаранта освітньо-професійної програми, керівників практики, у ході якої здобувачі вищої освіти ознайомлюються з програмою, метою та завданнями практики. Керівники практики інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання, проводять інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності тощо.

Послідовність реалізації завдань практики студент визначає в індивідуальному плані проходження практики. Він складається у перші дні практики, схвалюється викладачем-методистом та керівником від бази практики (методистом, керівником закладу освіти, вчителем). Кожен студент працює відповідно до свого індивідуального плану.

V. Підведення підсумків практики

Підсумки всіх видів практики підводяться груповими керівниками та методистами практики на звітній конференції та обговорюються на засіданнях кафедр.

Після завершення практики студент опрацьовує зібраний матеріал і складає звіт, у якому подає аналіз всіх напрямів своєї роботи під час практики, характеризує повноту виконання завдань, труднощі, з якими стикався, вказує на досягнення та нереалізовані ідеї, визначає причини недоліків та упущень, намічає основні шляхи самовдосконалення.

Оцінювання результатів проходження практики проводиться з урахуванням результатів спостереження за діяльністю студента на основі:

- визначення якості виконання кожного завдання;
- аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи та інші), його готовності надати допомогу працівникам дошкільного навчального закладу, управлінню освіти;
- оцінних суджень, висловлених методистами, адміністрацією, працівниками бази практики;
- аналізу змісту та якості звітної документації студента;
- самооцінки студентом ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності та якості виконаної роботи.

За кожен вид педагогічної практики студентам виставляється диференційована оцінка.

Педагогічна практика завершується підсумковою конференцією. У ході конференції студенти звітують про свою роботу під час практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності.

Критерії оцінки діяльності здобувачів вищої освіти під час практик:

90 – 100 балів – А («відмінно») ставиться в тому випадку, коли: робота за програмою практики здійснена практикантом на високому рівні; практикант проявив себе як організований, сумлінний, творчий під час виконання різних видів роботи, знає і вміє застосовувати у практичній діяльності сучасні технології і нові інформаційні засоби, користується повагою та авторитетом

серед колективу бази практики, методистів, керівників практики; здав у визначений термін документацію, оформлену на високому рівні.

82 – 89 балів – В («дуже добре») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики здобувачем вищої освіти проведена на достатньому рівні; були допущені незначні помилки у період проходження практики, але були самостійно виправлені; практикант не допускав недисциплінованості, 12 байдужості, шаблонності на всіх ділянках роботи; про його діяльність добре відзивалися в колективі, в якому він перебував у період проходження практики; подав у визначений термін правильно оформлену документацію.

75 – 81 балів – С («добре») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на достатньому рівні; практикант допускав незначні помилки при виконанні завдань практики, проте не завжди міг самостійно їх виправити або пояснити у процесі аналізу; у ході практики був дисциплінованим, виконавчим, самостійним, критичним на всіх ділянках роботи, одержав добрі відгуки колективу бази практики, методистів, керівника; подав вчасно документацію, у яку можуть бути внесені незначні доповнення і виправлення за вказівкою групового керівника практики.

69 – 74 балів – D («посередньо») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на задовільному рівні; здобувач вищої освіти проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності практиканта у період проходження практики одержала позитивні відгуки; із невеликим запізнення подав документацію.

60 – 68 балів – E («задовільно») ставиться здобувачу вищої освіти в тому випадку, коли робота проведена на задовільному рівні; проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; загальна характеристика діяльності на базі практики практиканта з боку керівників практики – «задовільна»; подав невчасно документацію, яка потребує доповнень і виправлень.

35 – 59 балів – Fx («незадовільно»). Відсутня систематичність у роботі практиканта. Роботу, передбачену програмою з практики, виконав на низькому професійному рівні, допускав помилки, пов'язані зі знанням теоретичного матеріалу та виконанням практичних завдань. Отримав негативний відгук про роботу чи незадовільну оцінку при складанні заліку за практику, але за певних умов може повторно пройти практику і отримати позитивну оцінку. Подав документацію з великим запізненням, допустив значні помилки в її оформленні.

0 – 34 балів – F («незадовільно»). Практикант не виконав програми практики і отримав незадовільну оцінку при складанні заліку за практику.

В залежності від суми набраних балів виставляються оцінки у різних системах згідно таблиці:

Бал	ECTS	Оцінка	
90-100	A	5	Відмінно
82-89	B	4	Добре
75-81	C		
69-74	D	3	Задовільно
60-68	E		
35-59	FX	2	Можлива перездача іспиту Повторення всього курсу
1-35	F		

VI. Зміст практик за видами

Педагогічні практики організовуються у відповідності до освітньо-професійної програми Дошкільна освіта. Початкова освіта у такому порядку:

Виробнича педагогічна практика

Назва практики: Педагогічна практика в початковій школі

(I курс, II семестр)

Мета практики:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань з психолого-педагогічних дисциплін та фахових методик початкової освіти, отриманих студентами у ЗВО та застосування їх під час виконання конкретних педагогічних завдань у початковій школі;

- формування і розвиток у майбутніх учителів початкової школи педагогічної майстерності під час виконання ними професійних обов'язків;

- виховання у студентів інтелектуальних, моральних, естетичних та інших якостей, інтересу і любові до обраної професії, потреби до самоосвіти, вироблення творчого, навчального і науково-дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

Завдання практики:

- залучення студентів до педагогічної діяльності та освітнього процесу;

- ознайомлення з навчальним планом, програмами та посібниками початкової школи; ознайомлення з сучасним станом освітньої діяльності і передовим педагогічним досвідом працівників закладів освіти, співпраця з учителями початкової школи;

- оволодіння методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи та стратегії їх урахування в процесі навчання, розвитку й виховання учнів;

- удосконалювати вміння моделювати процес навчання учнів початкової школи певної освітньої галузі; розробляти проекти уроків та їхні фрагменти; методику роботи над окремими видами завдань; створювати методику підготовчої роботи; ознайомлення та формування уявлень і понять,

тощо;

- аналізувати урок щодо досягнення його мети й завдань, оцінювати ефективність застосованих форм, методів, засобів і технологій;
- організація педагогічної взаємодії з урахуванням «педагогіки партнерства»; вироблення власного творчого підходу до педагогічної діяльності; виховання професійних педагогічних якостей особистості.

Зміст практики

Змістовий модуль I. Підготовча діяльність

1. Участь у настановчій конференції.
2. Ознайомлення з закладом початкової освіти (бесіди з адміністрацією, вчителями початкової школи).
3. Аналіз календарних та поурочних планів вчителів, плану виховної роботи класу, ознайомлення з класним журналом.
4. Складання індивідуального плану роботи на час проходження педагогічної практики;
5. Відвідування уроків у закріпленому класі та інших форм роботи вчителя, їх аналіз.
6. Ведення щоденника практики.

Змістовий модуль II. Організаційно-методична діяльність

1. Консультації у вчителів та методистів з організаційних та методичних питань.
2. Ознайомлення з методичним кабінетом школи, роботою методичного об'єднання вчителів початкової школи, педагогічної ради, часткова участь у методичній роботі семінарів.
3. Допомога вчителю в обладнанні кабінету.
4. Виготовлення дидактичного матеріалу та наочних посібників.
5. Опрацювання методичної літератури. Вивчення шкільної документації та матеріалів передового педагогічного досвіду вчителів.

Змістовий модуль III. Освітньо-виховна діяльність

1. Розробка та проведення уроків з освітніх галузей (по 1 уроку): мовно-літературної, математичної, здоров'язбережувальної, громадянської, природничої.
2. Проведення позаурочних форм освітньо-виховної роботи.
3. Індивідуальна навчальна робота з учнями.
4. Відвідування позакласних виховних заходів у своєму та інших класах, їх обговорення.
5. Підготовка, проведення та обговорення залікових виховних заходів (конкурси, вікторини, квести, заочні подорожі, екскурсії, родинні свята, зустрічі з видатними людьми тощо).
6. Підготовка і проведення індивідуальної виховної роботи з учнями.
7. Робота з батьками. Допомога вчителю у підготовці та проведенні

батьківських зборів.

Змістовий модуль IV Дослідницька діяльність

1. Психолого-педагогічне вивчення окремих учнів і колективу класу шляхом використання різних методів, спостереження за дітьми, бесіди з ними, педагогами і батьками, анкетування, узагальнення незалежних характеристик, соціологічне вивчення та ін.
2. Робота над змістом теми кваліфікаційної роботи, проведення експерименту.
3. Підбір технологій для реалізації завдань дослідження.

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Документація з практики, визначена робочою програмою практики, подається здобувачами вищої освіти на кафедру для перевірки упродовж трьох днів після закінчення практики.

Форми звітності здобувачів вищої освіти про практику

Звітна документація:

1. Характеристика роботи здобувачів вищої освіти.
Характеристика роботи здобувачів вищої освіти, завіряється керівником установи бази практики.
2. Звіт студента про практику, який повинен мати чітку структуру.

Вимоги до звіту. Загальна форма звітності здобувача вищої освіти за практику – це письмовий звіт, підписаний здобувачем вищої освіти, груповим керівником та методистами. Письмовий звіт, визначений програмою практики та подається на перевірку груповому керівнику практики. Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з проблеми охорони праці, висновки.

За результатами навчальної педагогічної практики студенти подають таку **робочу документацію:**

- індивідуальний план-графік практики;
- щоденник спостережень за період практики;
- плани-конспекти залікових уроків (4 конспекти);
- конспекти залікових виховних заходів (2-3 конспекти).

Індивідуальний план-графік практики передбачає види робіт, кількість годин, терміни їх виконання (заплановані дати початку і закінчення роботи), місце проходження практики, характеристику очікуваних результатів.

Щоденник є обов'язковою складовою робочої документації. Структура його оформлення і записів у ньому наступна: титульний аркуш, який містить відомості про студента, назва практики, відомості про місце проходження практики із зазначенням прізвища, імені, по-батькові та посади керівника; щоденні записи, що включають дату, зміст і обсяг роботи, зауваження та пропозиції практиканта.

Робоча та звітна документація з практики, здається студентами-практикантами на перевірку упродовж трьох днів після закінчення практики груповому керівнику, який призначає дату проведення підсумкової конференції. На захисті практики заслуховуються звіти студентів, обговорюються результати, дається оцінка роботи кожного студента, яка охоплює всі напрями його діяльності під час практики.

Студенти, які працюють за фахом і місце роботи відповідає вимогам програми практик на захист надають свою робочу документацію (із наступним її поверненням), характеристику на роботу здобувача вищої освіти, звіт.

Критерії оцінювання

№ п/п	Зміст роботи, виконаної студентом	Кількість балів
1.	<i>Загальне оформлення та ведення педагогічного щоденника</i>	<i>Максимальна кількість балів 20</i>
1.1.	В щоденнику частково описана робота студента-практиканта. Допущені граматичні помилки та помилки в оформленні.	5-9
1.2.	В щоденнику у повній мірі описана робота, але були допущені неточності різного характеру.	10-15
1.3.	В щоденнику детально та послідовно викладена робота студента-практиканта. Помилки відсутні.	16-20
2.	<i>Розробка планів конспектів уроків та їх проведення</i>	<i>Максимальна кількість балів 60</i>
2.1.	Підготовка до уроків відповідає методичним вимогам, але були допущені незначні помилки методичного характеру.	1-12
2.2.	Підготовка до уроків відповідає методичним вимогам.	13-20
2.3.	Уроки проведені із чисельними методичними помилками. Допущені помилки стосуються фактичного навчального матеріалу та методики навчання.	1-17
2.4.	Уроки проведені із методичними помилками. Допущені помилки стосуються лише методики проведення уроку.	18-34
2.5.	Уроки проведені на високому науково-методичному рівні.	35-40
3.	<i>Розробка та проведення виховних заходів</i>	<i>Максимальна кількість балів 10</i>
3.1.	Розробка плану-конспекту виховної години (заходу) та презентації	1-3
3.2.	Проведення виховної години	4-7
4.	<i>Захист практики</i>	<i>Максимальна кількість балів 10</i>
Всього:		100

Вид підсумкового контролю: екзамен

Виробнича педагогічна практика

**Назва практики: Педагогічна організаційно-методична практика в закладі дошкільної освіти
(II курс, III семестр)**

Мета практики передбачає формування здатності до організаційно-методичної діяльності в закладах дошкільної освіти, оволодіння практичними вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального освітнього середовища, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Завдання виробничої практики:

- Формування здатності до організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій на основі законодавчої бази дошкільної освіти;

- Формування практичних навичок організації в закладах дошкільної освіти фінансово-господарської діяльності, харчування, медичного обслуговування та оздоровлення дітей;

- Оволодіння вміннями здійснювати методичний супровід освітньої діяльності та взаємодію з різними соціальними інституціями в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти;

- Здійснювати моніторингову діяльність у системі дошкільної освіти з метою підвищення якості надання освітніх послуг;

- Оволодіння навичками здійснення аналізу, прогнозування, планування просвітницької діяльності з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості;

- Застосовувати набуті професійні знання для здійснення науково-дослідної роботи, розвитку дослідницьких вмінь та навичок, сприяння реалізації наукового потенціалу здобувачів вищої освіти.

Зміст виробничої практики

Змістовий модуль I. Підготовча діяльність

1. Участь у настановчій конференції;
2. Ознайомлення з закладом дошкільної освіти (бесіди з адміністрацією закладу). Практикант проводить бесіди із керівником і працівниками закладу, практично ознайомлюється з питаннями організації діяльності закладу дошкільної освіти;
3. Спостереження за роботою керівника та методиста закладу дошкільної освіти, фіксує зміст їх роботи та витрати часу на вирішення кожного завдання окремо. В ході аналізу визначає, виконанню якої управлінської функції було

приділено найбільше часу, оцінює ефективність вибору методів керівництва (тайм-менеджмент організатора);

4. Складання індивідуального плану роботи на час проходження педагогічної практики;

5. Ведення щоденника практики.

Змістовий модуль II. Освітньо-виховна діяльність

1. Аналіз освітньо-виховної роботи з різних розділів програми в усіх вікових групах ЗДО. Тематика і зміст контролю визначається згідно річного плану закладу та календарних планів завідувача і методиста. Для виконання даного завдання студент завчасно добирає схеми спостереження й аналізу різних форм освітньо-виховної роботи з дітьми дошкільного віку, діагностичні методики.

2. Аналіз календарних планів освітньо-виховної роботи вихователів та інших педагогічних працівників (музичного керівника, інструктора з фізичного виховання);

3. Проводить діагностику знань, умінь і навичок дітей в різних вікових групах. На основі одержаних даних оцінює ефективність педагогічної діяльності вихователів, дає рекомендації щодо вдосконалення освітньо-виховної роботи. Зміст всіх спостережень та повний аналіз освітнього процесу з висновками і рекомендаціями практикант записує у щоденник.

4. Відвідування позакласних виховних заходів, їх обговорення.

5. Робота з батьками. Допомога вихователям у підготовці та проведенні батьківських зборів.

Змістовий модуль III. Організаційно-методична діяльність

1. Організація і самостійне проведення однієї із форм методичної роботи для педагогічних працівників закладу (групова консультація, семінар, семінар-практикум, тощо), відповідно до річного плану закладу дошкільної освіти, враховуючи результати діагностики та аналізу педагогічного процесу.

2. За рекомендаціями керівника та методиста закладу дошкільної освіти протягом періоду практики студент працює над вдосконаленням роботи методичного кабінету: добирає нові матеріали, методичні розробки, виготовляє наочні посібники, атрибутику до ігор, складає анотації на нові посібники та публікації періодичних видань, організовує виставки тощо.

3. Про хід та результати організаційно-методичної діяльності студент доповідає на педагогічній раді закладу дошкільної освіти.

Змістовий модуль IV. Дослідницька діяльність

1. Психолого-педагогічне вивчення окремих вихованців закладу дошкільної освіти, спостереження за дітьми, бесіди з ними, педагогами і батьками, анкетування, узагальнення незалежних характеристик, соціологічне вивчення та ін.

2. Робота над змістом теми випускної кваліфікаційної роботи, проведення експерименту.

3. Апробація підібраних технологій для ефективної реалізації завдань дослідження.

Змістовий модуль V. Підсумкова діяльність

Практика завершується обговоренням її підсумків на педагогічній раді в закладі дошкільної освіти та оформленням звітної документації.

Форми звітності здобувачів вищої освіти про практику

Звітна документація:

1. Характеристика студента-практиканта, видана закладом дошкільної освіти та завірена печаткою та підписом керівника ЗДО.

2. Звіт студента про практику, який повинен мати чітку структуру (за підписами студента-практиканта та керівника практики).

Вимоги до звіту. Загальна форма звітності здобувача вищої освіти за практику – це письмовий звіт, підписаний здобувачем вищої освіти, груповим керівником та методистами. Письмовий звіт, визначений програмою практики та подається на перевірку груповому керівнику практики. Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з проблеми охорони праці, висновки.

За результатами виробничої педагогічної практики студенти подають таку **робочу документацію**:

- індивідуальний план-графік практик, який передбачає види робіт, кількість годин, терміни їх виконання (заплановані дати початку і закінчення роботи), місце проходження практики, характеристику очікуваних результатів.

- щоденник спостережень за період практики, з ґрунтовним аналізом проведеної студентом-практикантом роботи. Структура його оформлення і записів у ньому наступна: титульний аркуш, який містить відомості про студента, назва практики, відомості про місце проходження практики із зазначенням прізвища, імені, по-батькові та посади керівника; щоденні записи, що включають дату, зміст і обсяг роботи, зауваження та пропозиції практиканта.

- довідка про результати тематичної перевірки роботи закладу дошкільної освіти.

- план проведення методичного заходу (організованого практикантом) з рецензією методиста.

- дидактичний матеріал, який виготовлявся;

- аналіз підібраних технологій для ефективної реалізації завдань дослідження кваліфікаційної роботи.

Робоча та звітна документація з практики, здається студентами-практикантами на перевірку упродовж трьох днів після закінчення практики груповому керівнику, який призначає дату проведення підсумкової конференції. На захисті практики заслуховуються звіти студентів, обговорюються результати, дається оцінка роботи кожного студента, яка охоплює всі напрями його діяльності під час практики.

Студенти, які працюють за фахом і місце роботи відповідає вимогам програми практик на захист надають свою робочу документацію (із наступним її поверненням), характеристику, звіт.

Критерії оцінювання практики

№ п/п	Види робіт	Кількість балів
1	Спостереження і аналіз виконання організаторських функцій адміністрації закладу дошкільної освіти	0-10
2	Самостійна робота студента-практиканта на посаді організатора дошкільної освіти	0-20
3	Проведення однієї із форм методичної роботи для педагогічних працівників дошкільного закладу (групову консультацію, семінар, семінар-практикум, відкритий перегляд навчально-виховного процесу тощо)	0-20
4	Ведення педагогічного щоденника	0-10
5.	Доповідь на педагогічній раді закладу дошкільної освіти	0-10
6	Підготовка та оформлення наочності, дидактичних посібників	0-10
7	Оформлення і своєчасне подання звітної документації про виробничу практику	0-10
8	Презентація результатів проходження практики на звітній конференції (відео або медіа презентація в програмі PowerPoint)	0-10
	Загальна кількість балів	100

Вид підсумкового контролю – екзамен

Інформаційні ресурси:

1. Нормативна база (Закони, Положення, Укази президента України, Листи МОНУ).
2. Веб-сторінки:
 - www.education.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України
 - <http://edu.rin.ru> Освітній портал
 - www.doshkolyata.com.ua/ Сайт для батьків
 - <http://cprk.reability.ru/> Дитяча особистість
 - <http://window.edu.ru/window> Єдине вікно доступу до освітніх ресурсів.
 - <http://www.experiment.lv/> Розвивальне навчання.
 - <http://www.nlr.ru/> Педагогіка. Електронний путівник по довідковим та освітнім ресурсам.

Рекомендована література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Київ, 2021. 21 с.
2. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання. Монографія. Київ: Світич, 2006. 304 с.
3. Богущ А.М. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. Київ: Слово, 2008. 408 с.
4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Київ: Логос, 2003. 221 с.
5. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: Навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для суд. магістратури. Київ: Освіта, 2005. 396 с.
6. Волошина Л. Н. Ігрові програми та технології фізичного виховання дітей 5-7 років. *Фізична культура*. 2003. №4. С. 16.
7. Вступ до спеціальності «Дошкільна освіта»: навч. посібник [для студ. факульт. дошкіль. освіти] / укл. Рогальська Н. В., Кривда В. С. Умань: Видавничо – поліграфічний центр «Візаві», 2012. 136 с.
8. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). Історія української школи і педагогіки : хрестоматія / уклад. О. О. Люба; за ред. В. Г. Кременя. Київ: Знання, 2005. С. 600–623.
9. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-п> (дата звернення: 07.05.2022).
10. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років / за ред. Г.В.Беленької, М.А.Машовець. Київ, 2021.
11. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
12. До планування освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі.

Інструктивно-методичний лист МОН України (№1/9 – 434 від 01.10.2002) // Дошкільне виховання. 2002. №10.

13. Дошкільна освіта: словник-довідник: понад 1000 термінів, понять та назв / упор. К.Л.Крутий, О.О.Фунтікова. Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2010. 324 с.
14. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
15. Закон України «Про дошкільну освіту», Закон України «Про охорону дитинства» Київ: Ред.журналу «Дошкільне виховання», 2001. 55 с.
16. Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 р., набрання чинності 28.09.2017 р.). URL: <http://www.osvita-konotop.gov.ua/zakon-ukra%D1%97ni-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.html>.
17. Закон України «Про освіту» (зі змінами 2019 р.. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n2> (дата звернення: 07.05.2022).
18. Засоби діагностики якості вищої освіти / упорядн. О. Г. Бутенко, С. С. Попиченко, Н. В. Рогальська та ін. Умань, 2016. 24 с.
19. Іщенко Л. В.Формування творчої індивідуальності дітей старшого дошкільного віку: навчальн. посібник. Умань: ФОП Жовтий, 2015. 162 с.
20. Кірієнко Т. Співпраця з родиною. *Дошкільне виховання*. 2006. № 10. С. 7.
21. Книга методиста: довідково-методичне видання /Упорядник Н. І. Шинкарук. Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 352 с.
22. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник Київ: ВД «Професіонал», 2004. 206 с.
23. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник О.В. Крушельницька. Київ: Кондор, 2006. 206 с.
24. Марушкевич А.А. Педагогіка вищої школи. Київ: Логос, 2006. 215 с.
25. Методичні рекомендації до складання навчальних програм дисциплін та робочих навчальних програм кредитних модулів / уклад. В. П. Головенкін. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: ІВЦ «Видавництво «Політехніка»», 2006. 20 с.
26. Методичні рекомендації щодо розробки та застосування рейтингових систем оцінювання успішності студентів з навчальних дисциплін / уклад. В.П. Головенкін. Вид. 2-ге, виправл. і доповн. Київ: Нац. техн. ун-т України «Київ. політех. ін-т», 2008. 20 с.
27. Мороз І. В., Ярошенко О. Г. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах : навчальний посібник / МОН України. НПУ імені М. П. Драгоманова. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. 90 с.
28. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні. Організація виховного процесу в сучасному загальноосвітньому

- навчальному закладі: науково-методичний посібник. Суми : ТОВ Видавництво «Антей», 2006. С. 265–302.
29. Нова українська школа: основи Стандарту освіти. Львів, 2016. 64 с
 30. Організаційно-методичні засади практичної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта: навч.метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. Пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад.: Т. М. Дука, І. Ю. Підлипняк. Умань: Візаві, 2021. 133 с.
 31. Педагогічна практика [Текст] / МОН молодь спорту України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини ; уклад. М. Т. Мартинюк, О. В. Гнатюк, Т. Л. Годованюк, Н. М. Стеценко. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Умань : Жовтий О. О., 2013. 181 с.
 32. Педагогічний супровід практичної підготовки студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта: навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад.: Т. М. Дука, І. Ю. Підлипняк. Умань: Візаві, 2020. 120 с.
 33. Підлипняк І.Ю., Дука Т.М. Методичні рекомендації до організації педагогічної практики студентів спеціальності 012. Дошкільна освіта: навчально-методичні рекомендації. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 62 с.
 34. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Л.Г.Подоляк, В.Г. Юрченко. Київ: Дивосвіт, 2006. 236 с.
 35. Положення «Про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (затвердженого на засіданні вченої ради 28 квітня 2015 року, протокол №10) URL: <https://udpu.edu.ua/>.
 36. Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форми навчання) URL: <https://udpu.edu.ua/>.
 37. Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форми навчання) від 26.01.2021 р. / Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. URL: <https://cutt.ly/fJVbUNr> (дата звернення: 03.05.2023).
 38. Положення про проведення атестації студентів та семестрового контролю / уклад. В. П. Головенкін, І. О. Мікульонок. Київ: ІВЦ «Видавництво «Політехніка»», 2004. 24 с.
 39. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом МОН України від 8 квітня 1993 р. №93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0035-93>.
 40. Поніманська Т. Педагогічна практика за вимогами кредитно модульної

- системи: навч. посіб. Київ, 2009. 280 с.
41. Попиченко С.С., Рогальська Н.В. Методичні настанови до організації педагогічної практики студентів заочного відділення: навчально-методичний посібник. Умань: ПП Жовтий, 2010. 116 с.
 42. Попиченко С.С., Рогальська Н.В. Педагогічна практика студентів спеціальності «Дошкільне виховання»: Навчально-методичний посібник. Умань: ПП Жовтий, 2009. 116 с.
 43. Психолого-педагогічна практика (практично-зорієнтований посібник на допомогу студентам, магістрантам, аспірантам, психологам, соціальним педагогам) / Кол. Авторів: Пащенко М. І., Пащенко Д. І., Перепелюк Т. Д. Умань, 2008. 179 с.
 44. Рекомендації щодо розробки навчальних та робочих навчальних планів за новими напрямками підготовки бакалаврів /уклад. В. П. Головенкін, А. Д. Лемешко. Київ: ІВЦ «Видавництво «Політехніка»», 2007. 24 с.
 45. Рекомендації щодо розроблення навчальних та робочих навчальних планів заочної форми навчання / уклад. В.П. Головенкін. Київ: Нац. техн. ун-т України «Київ. політех. ін-т», 2008. 16 с.
 46. Семчук С. І. Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх вихователів: теорія та практика / [монографія]. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. 456 с.
 47. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. Київ: Академвидав, 2005. 207 с.
 48. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання-Прес, 2003.
 49. Шулдик В. І., Шулдик Г. О. Педагогічна практика : навчальнометодичний посібник. Вид. 2- ге, змінене й доповнене. Умань : Жовтий О. О., 2013. 162 с.
 50. Щербакова К., Макаренко Л. Вступ до спеціальності. Навчально-методичний посібник. 3-є вид., оновлене, доповнене. Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000». 2018. 215 с.